

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 19³⁰.

Mødet udsat kl. 18.

Mødet genoptaget kl. 19³⁰.

Hans Hansen (Rørby): Siden forsvarskommissionen for 6 år siden påbegyndte sit arbejde — det arbejde, som er nedfældet i den betænkning, der danner grundlag for de to lovforslag, der foreligger til behandling her i dag —, er der sket mange ting i udenrigspolitikken; mange forhold er ændret, og der er skabt nye forudsætninger med hensyn til alt, hvad der vedrører begrebet forsvarsberedskab og sikkerhedsforanstaltninger, også for vort lands vedkommende. Vi er blevet medlem af FN og Atlantpagten og har for vort lands vedkommende påtaget os forpligtelser, der uden videre skal overholdes og opfyldes uden hensyn til, om der var delte meninger om det ved beslutningens vedtagelse. Men det tjener intet formål i dag at vende tilbage til en diskussion herom; vi må indstille os på at indrette os under disse kendsgerninger.

Når man ser på det materiale, der foreligger fra kommissionen, den bog, som indeholder bilagene, må man ærligt indrømme, at det er vanskeligt at tage stilling til enkeltheder og alt det tekniske, som indeholdes i de to lovforslag, og til hele opbygningen, som antagelig svarer til det foreliggende materiale. Det er ikke min hensigt her at beskæftige mig med de mange tekniske enkeltheder, som bedre kan drøftes i det udvalg, som antagelig vil blive nedsat til drøftelse af disse enkeltheder, men jeg vil gerne have lov til at gøre nogle principielle betragtninger vedrørende det egentlige, det, som jeg synes er det allervigtigste, nemlig opbygningen af værnene som sådan.

Kravet om større beredskab har gennem mange år været hovedargumentet til fordel for værnepligten, i de fleste lande i hvert fald. Sådan har det været omtrent de sidste hundrede år. Men er denne forestilling nu rigtig, eller er den kun en illusion? Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at alle de lande, som brød sammen under den tyske lynkrig i 1939—40, gennem mange år havde baseret deres forsvar på værnepligten. Den eneste nation blandt Tysklands modstandere, som

ikke blev besejret, var England, som tillige var den eneste, der kort tid før krigsudbruddet i 1939 havde afvist den tvungne værnepligt, og som under den afgørende styrkeprøve havde en hær, der endnu hovedsagelig bestod af frivillige soldater.

Den engelske militærforfatter Liddell Hart mener, at hvis England havde fulgt sine nabolandes eksempel og på et tidligere tidspunkt havde indført værnepligten, ville England måske også været kommet til at dele deres forfejlede tro på, at mange soldater betyder sikkerhed, i hvert fald større sikkerhed.

Seksten år efter den første krig, efter Versaillestraktaten af 1918, var det Tyskland forment og forbudt at have tvungen værnepligt, hvorefter Tyskland koncentrede sig om at skabe en elitestyrke, det såkaldte Reichswehr på 100 000 mand, som, efter at Hitler havde indført værnepligten, kom til at danne sjælen i den tyske hær og altså skabte den kerne, der var i stand til både at gøre tjeneste som troppeførere og betjene de moderne våben. Resultatet så man i de tyske sejre i 1940. Lynkrigen blev gennemført med forholdsvis små spydspidser af kampvogne, mekaniseret fodfolk og luftbårne tropper.

Det er både tragisk og lærerigt, at det var de allieredes sejr over Tyskland i 1918 og de dikterede fredsbetingelser, der på en måde var spiren til deres nederlag, og som lå bag de foreløbige tyske sejre, der lammede hele verden og skabte et økonomisk kaos, som også vort lille land lider hårdt under i dag.

Det er jo spørgsmålet, om hele denne opbygning af hæren bør ske under tvang, under den tvungne værnepligt. Værnepligten har en række udprægede fordele set fra kommandohold. Den er den mest systematiske måde at skabe en hær på; den gør det lettere at sætte det hele i gang for dem, der lægger planerne. Man forstår derfor, at man helst opererer med tvang for mandskabets indkaldelse. Med stor nøjagtighed kan man se hen til, at geledderne bliver udfyldt. Mandskabet har at møde, når det bliver befalet, enten de så kan lide det eller ej.

Man siger, det er den billigste ordning i forhold til styrkerne. Dette er dog et problem samfundsmæssigt set. Måske er det den billigste for militærbudgetterne, men det er kun, fordi man derved pålægger en bestemt gruppe af befolkningen en særlig byrde og forpligtelse, som jo dog er eller i hvert fald burde være en virkelig fællessag, da det i lige så høj grad er samfundets interesse, det drejer sig om, som det er retsværn, vagt-